

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۲/۲۱

فصلنامه مدیریت و چشم‌انداز آموزش

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۶/۰۸

دوره ۳ شماره ۲، تابستان ۱۴۰۰ (پیاپی ۸)

Journal of Management and
educational perspective, Summer 2021

Received: Tuesday, May 11
Accepted: Monday, August 30

The relationship between emotional intelligence and academic motivation of pre-university students using the mediating role of mental health

Khadijah Hussein^۱

Extended Abstract

Abstract

The aim of this study was to investigate the mediating role of mental health in the relationship between emotional intelligence and academic motivation of Gachsaran pre-university students. The research method was descriptive-correlative. The statistical population of this study included 958 Gachsaran pre-university students. The sample size was determined based on Cochran's formula of 274 people who were selected based on simple random sampling method. Data collection tools included Walland Academic Motivation Questionnaire (1992), Siberia Schering Emotional Intelligence Questionnaire (1996) and Goldberg Mental Health Questionnaire (1979). Data analysis by means of structural equation

---

^۱. MA .Department of Educational Psychology, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Yasouj University, Yasouj, Iran. khadij.h912@gmail.com

modeling method showed that the model has a good fit; As a result, mental health has a mediating role in the relationship between emotional intelligence and academic motivation of Gachsaran pre-university students. Findings of this study emphasize the importance of strengthening emotional intelligence in order to strengthen mental health and achieve academic achievement of learners.

Introduction

Success and academic achievement in any society indicates the success of the educational system in the field of goal setting and attention to meeting individual needs; Therefore, the educational system can be considered efficient and successful if the academic achievement of its students in different courses has the greatest and highest figures (Talebi Khansari, 2020). In general, motivation for academic achievement as a motivation for progress is an internal force that leads the learner to comprehensively evaluate his performance according to the highest standards, strive for success in performance and enjoy the pleasure that accompanies success in performance (Seif, 2019). Academic motivation is one of the requirements of learning and is a factor that helps the learner to maintain its continuity (Kordloo & Behrangi, 2020). One of the effective factors in academic achievement is emotional intelligence (Hossein Mardi & Hossein Mardi, 2015) and emotional intelligence can be considered as a significant predictor of academic achievement (Fernandez, et al., 2012; MacCann, et. al., 2020; Goh & Kim, 2021). According to Gelman (1995) Emotional intelligence includes a set of emotions, social knowledge and abilities that directs and strengthens the overall strength of the individual in a way that can respond appropriately to environmental factors and pressures (Mohammadi ahmad abadi & Fallahzadeh, 2021).

Self-awareness means being aware of one's mental state and also thinking about it. Conscious people know their values and goals. A sense of self-motivation Extinguishes failures, and anxieties that may discourage one from going on; which means that the helplessness and avoidable failures that each goal brings can be used to progress. Self-control or self-management also indicates a person's ability of adaptability, taking initiative, desire for success, work conscience, inner confidence, flexibility and a comprehensive attitude to everyone's opinion

and harmony with feelings of them. Gelman believes that the social awareness of others will be important in moral decisions and judgments, and that lack of empathy is a fundamental deficiency in emotional intelligence. Considering that there is little research on the role of the relationship between variables present in students; the researcher decided to investigate the relationship between emotional intelligence and academic motivation with the mediating role of mental health of Gachsaran pre-university students. On the other hand, today, in spite of profound cultural changes and changes in lifestyles, many adolescents lack the necessary and basic abilities in dealing with life issues, and this harms them in the face of problems and issues of daily life and its requirements. Usually these students are treated unkindly, unloved and punished by others and have low mental health. Therefore, in this research, while examining the relationship between emotional intelligence and students' academic achievement motivation, an attempt is made to answer the question of whether mental health has a positive role in this relationship.

Theoretical framework

Relationship management, also called social skills, is the ability to listen to the emotions and feelings of others, the skill of listening to the feelings of others when people have emotions and feelings and need to be listened (Amiri, 2019). Numerous studies have shown a significant relationship between emotional intelligence and academic achievement (Mohammadi Molod & Zavvar, 2020). Loghmanpour Zarrini et al. (2020) in a study on students of Mazandaran Technical and Vocational University showed that strengthening emotional intelligence in students increases their motivation for academic achievement (LoghmanpourZarini, et al., 2020). Pekran et al. (2011) in a study examined the relationship between emotional intelligence and motivation for academic achievement in students, according to which, the students who had higher emotional intelligence, rarely had low grades and allowed absences, which indicates a high level of academic motivation among them (Pekrun, et al., 2011). The importance of emotional intelligence is such that it is considered one of the necessary skills to manage daily stress, which improves mental health (Rosenstein & Stark, 2015). Research on the relationship between mental health and academic

motivation has shown that mental health is effective on motivation for academic achievement (Mirkamali, et al., 2015). A study by Azimpour et al. (2020) on 167 first-year university students showed that academic performance was positively related to psychological well-being and negatively related to depression and social anxiety (Azimpour, et al., 2020). **Pali & Azani study (2020) on elementary school students showed** that there is a relationship between happiness and academic motivation (Pali & Ezani, 2020).

Methodology

This research is descriptive, because it has described the conditions and variables under consideration. Also it is correlative, because the present study has investigated and determined the relationship between the variables of mental health, emotional intelligence and academic motivation. The statistical population of this study included 958 Gachsaran pre-university students. The sample size was determined based on Cochran's formula of 274 people who were selected based on simple random sampling method. Data collection tool was three standard questionnaires. In this study, Walland Academic Motivation Questionnaire, Siberia Schering Emotional Intelligence Questionnaire (1996) and Goldberg Mental Health Questionnaire were used to collect information. In order to analyze the collected data, the structural equation modeling method was used by LISREL statistical software.

Discussion and Results

The final structural equation model has been used to assess the mediating role of mental health in the relationship between emotional intelligence and Gachsaran pre-university academic motivation. Since the root mean index of the mean squared is approximately 0.039, the model has a good fit. In order to investigate the mediating effect of mental health in the hypothesis under discussion, the direct effect of the two structures with the indirect effect in the case of involving the mediating variable should be considered so that if the effect increases, the mediating effect can be considered acceptable. In the present hypothesis, the effect is equal to 0.49. The indirect effect in the presence of a mediating variable is **0.567. Due to the fact that the effect of direct path is less than the effect of**

indirect path, the existence of mediator variable increases the effect, and the role of mediator in the present hypothesis is confirmed.

Conclusion

The aim of this study was to investigate the mediating role of mental health in the relationship between emotional intelligence and academic motivation of Gachsaran pre-university students. Findings of this study showed that the direct effect of emotional intelligence on academic motivation is 0.49 and significant. This finding was consistent with the study of Loghmanpour Zarini et al. (2020) and Pekrun et al. (2011) which showed that there is a correlation between emotional intelligence and motivation for academic achievement. This finding was also in line with the study of Mohammadi Molod and Zavvar (2020) that there is a relationship between emotional intelligence and academic achievement. In explaining this finding, it can be noted that emotional intelligence can be a good ground for creating a favorable environment for effective learning and communication, through which people can freely express their needs and expectations for support from others. Basically, emotional intelligence is manifested in communication. Emotional abilities play an important role in identifying appropriate emotional responses when confronted with everyday academic events, and create a positive attitude about academic events and issues. Findings of this study also showed that the effect of mental health on academic motivation is -0.86 and significant. It also showed that the effect of emotional intelligence on mental health is -0.66. This finding was in line with the study of Sungur and Kahraman (2011), Gross (2015), Gross and Jazaieri (2014) and Hides et al. (2019) who emphasized the role of emotion and its regulation in the development of mental disorders. In explaining this finding, it is worth mentioning that people who perform well in regulating their emotions have more social support and a sense of satisfaction, and this support can play an important protective role against depression, anxiety and other psychological problems. Students with higher emotional intelligence have a more positive outlook on life, are more optimistic than others, are more satisfied, and score lower on the symptoms of mental disorders. In a general conclusion, the present study showed that the indirect effect of emotional intelligence on academic motivation in the presence of the mediating variable of mental health is 0.576 and due to the lower effect of

the direct path than the indirect path, the mediating variable increases the effect, and the mediating role in the present hypothesis is confirmed. As a result, mental health has a mediating role in the relationship between emotional intelligence and academic motivation of Gachsaran pre-university students. The results of the present study emphasize the importance of creating and increasing students' academic motivation and the educational system can use the existing potentials and flourish the dimensions of emotional intelligence and mental health of students to help them improve their academic status and academic performance.

Keywords: Emotional intelligence, Academic motivation, Mental health

رابطه میان هوش هیجانی و انگیزه تحصیلی دانش آموزان مقطع پیش‌دانشگاهی با استفاده از نقش میانجی سلامت روانی

خدیجه حسینی^۱

چکیده

مطالعه حاضر با هدف بررسی نقش میانجی سلامت روانی در رابطه میان هوش هیجانی و انگیزه تحصیلی دانش آموزان مقطع پیش‌دانشگاهی گچساران انجام شد. روش پژوهش توصیفی - همبستگی بود. جامعه آماری این تحقیق، شامل کلیه دانش آموزان مقطع پیش‌دانشگاهی گچساران به تعداد ۹۵۸ نفر بودند. حجم نمونه بر اساس فرمول کوکران ۲۷۴ نفر تعیین شد که بر اساس روش نمونه‌گیری تصادفی ساده انتخاب شدند. ابزار جمع‌آوری داده‌ها شامل پرسشنامه انگیزش تحصیلی والراند (۱۹۹۲)، پرسشنامه هوش هیجانی سیریا شرینگ (۱۹۹۶) و پرسشنامه سلامت روانی گلدبرگ (۱۹۷۹) بود. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از روش مدل‌یابی معادلات ساختاری نشان داد مدل از برازندگی خوبی برخوردار است؛ در نتیجه، سلامت روانی در رابطه بین هوش هیجانی با انگیزه تحصیلی دانش آموزان مقطع پیش‌دانشگاهی گچساران نقش میانجی دارد. یافته‌های این مطالعه بر اهمیت تقویت هوش هیجانی در راستای تقویت سلامت روان و کسب موفقیت‌های تحصیلی یادگیرندگان تأکید دارد.

واژه‌های کلیدی: هوش هیجانی، انگیزه تحصیلی، سلامت روانی.

۱. گروه روانشناسی تربیتی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه یاسوج، یاسوج، ایران

مقدمه

موفقیت و پیشرفت تحصیلی در هر جامعه نشان‌دهنده موفقیت نظام آموزشی در زمینه هدف‌یابی و توجه به رفع نیازهای فردی است؛ بنابراین نظام آموزشی را زمانی می‌توان کارآمد و موفق دانست که پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان آن در دوره‌های مختلف دارای بیشترین و بالاترین رقم باشد (Talebi Khansari, 2020). به‌طور کلی انگیزه پیشرفت تحصیلی به‌عنوان یکی از انگیزه‌های پیشرفت، نیروی درونی است که یادگیرنده را به ارزیابی همه‌جانبه عملکرد خود با توجه به عالی‌ترین معیارها، تلاش برای موفقیت در عملکرد و برخورداری از لذتی که با موفقیت در عملکرد همراه است، سوق می‌دهد (Seif, 2019). انگیزه تحصیلی یکی از ملزومات یادگیری به‌حساب می‌آید و عاملی است که در حفظ تداوم آن به یادگیرنده کمک می‌کند (Kordloo & Behrangi, 2020). از جمله عوامل مؤثر در پیشرفت تحصیلی، هوش هیجانی است (Hossein Mardi & Hossein Mardi, 2015) و می‌توان هوش هیجانی را به‌عنوان یک پیش‌بینی‌کننده قابل‌توجه پیشرفت تحصیلی در نظر گرفت (Fernandez, et al., 2021; Goh & Kim, 2021; MacCann, et al., 2020). از نظر گلمن (۱۹۹۵) هوش هیجانی^۱ شامل مجموعه‌ای از هیجانات، دانش اجتماعی و توانمندی‌هایی است که قدرت کلی فرد را در جهت هدایت و تقویت می‌کند که بتواند به عوامل و فشارهای محیطی پاسخی مناسب بدهد. گلمن (۱۹۹۵) در نظریه خود پنج بعد خودانگیزی، خودآگاهی، خودکنترلی، همدلی و مهارت‌های اجتماعی را برای هوش هیجانی در نظر گرفته است (Mohammadi ahmad abadi & Fallahzadeh, 2021). خودآگاهی^۲ به معنای آگاه بودن از حالت روانی خود و نیز تفکر فرد درباره آن، حالت است. افراد خودآگاه، ارزش‌ها و اهداف خود را می‌شناسند. احساس خودانگیزی^۳، ناکامی‌ها و نگرانی‌هایی را که ممکن است فرد را از ادامه کار مأیوس سازد

---

^۱ Goleman, D.
Emotional intelligence
^۲ self-awareness
^۳ self-motivation

خاموش می‌کند؛ به این معنا که می‌توان از درماندگی و شکست‌های اجتناب‌پذیری که هر هدف به همراه دارد، برای پیشرفت استفاده کرد. خودکنترلی یا خودمدیریتی نیز نشانگر توانمندی شخص در سازگاری، ابتکار عمل، میل به موفقیت، وجدان کاری، اعتماد درونی، انعطاف‌پذیری و نگرش جامع به عقیده و هماهنگ بودن با احساسات همه است. گلמן معتقد است آگاهی اجتماعی دیگران در تصمیم‌گیری و قضاوت‌های اخلاقی با اهمیت خواهد بود و عدم همدلی یک کمبود بنیادی در هوش هیجانی است. مدیریت روابط که به آن مهارت اجتماعی هم گفته می‌شود، آگاهی و شناخت نسبت به هیجان‌ها و احساسات دیگران، مهارت گوش دادن به احساسات دیگران است در زمانی که افراد دچار هیجان و احساسات هستند و به گوش شنوا نیاز دارند (Amiri, 2019). پژوهش‌های متعدد بیانگر رابطه معنادار هوش هیجانی و پیشرفت تحصیلی بوده‌اند (Mohammadi Molod & Zavvar, 2020). لقمان‌پورزینی و همکاران (۲۰۲۰) در مطالعه‌ای بر روی دانشجویان دانشگاه فنی و حرفه‌ای مازندران نشان دادند تقویت هوش هیجانی در دانشجویان سبب افزایش انگیزه پیشرفت تحصیلی آنان می‌شود (LoghmanpourZarini, et al., 2020). پکران و همکاران (۲۰۱۱) در مطالعه‌ای ارتباط بین هوش هیجانی و انگیزش پیشرفت تحصیلی در دانش آموزان را بررسی کردند که براساس آن، دانش‌آموزانی که از هوش هیجانی بالاتری برخوردار بوده‌اند، به‌ندرت دارای نمرات پایین و غیبت‌های مجاز بوده‌اند که این نشان از انگیزه تحصیلی بالا در میان آنان دارد (Pekrun, et al., 2011). اهمیت هوش هیجانی به حدی است که آن را جزو مهارت‌های لازم برای مدیریت تنش‌های روزانه می‌دانند، که موجب بهبودی در سلامت روان فرد می‌شود (Rosenstein & Stark, 2015). سلامتی در اساسنامه سازمان جهانی بهداشت به‌عنوان «نه تنها نبود بیماری یا معلولیت» بلکه «حالت تندرستی، خوب و سرحال بودن از نظر جسمی، روانی و اجتماعی» تعریف شده است (Shahavand, 2020). در این تعریف، سلامت روانی چیزی فراتر از نبود

---

^۱ self-management

^۲ World Health Organization (WHO)

اختلالات روانی است (Mousavi, et al., 2015). به طور کلی مهم ترین ابعاد سلامت، علائم خلقی، علائم اضطرابی، علائم شغلی و علائم جسمانی است. این چهار حیطه شایع ترین اختلالات روانی را همراه با تأثیرشان در عملکرد شخص ارزیابی می کند (Gelaye, et al., ۲۰۱۵). پژوهش‌ها پیرامون رابطه بین سلامت روان و انگیزه تحصیلی نشان داده‌اند سلامت روان بر انگیزش پیشرفت تحصیلی مؤثر است (Mirkamali, et al., 2015). مطالعه عظیم پور و همکاران (۲۰۲۰) بر روی ۱۶۷ دانشجوی سال اول دانشگاه نشان داد عملکرد تحصیلی با بهزیستی روان‌شناختی رابطه مثبت و با افسردگی و اضطراب اجتماعی رابطه منفی دارد (Azimpour, et al., 2020). مطالعه پالی و اذعانی (۲۰۲۰) بر روی دانش‌آموزان مقطع ابتدایی نشان داد بین شادکامی و انگیزش تحصیلی رابطه وجود دارد (Pali & Ezani, 2020). مطالعات پیرامون رابطه هوش هیجانی و سلامت روان نیز نشان داده‌اند آموزش مهارت‌های تنظیم هیجان نقش اساسی در اختلال‌های روانی ایفا می‌کند (Gross, 2015; Sungur & Kahraman, ۲۰۱۱). ناهماهنگی‌های هیجانی در تمام اختلال‌های محور یک و نیمی از اختلال‌های محور دو بروز می‌کند (Gross & Jazaieri, 2014) و همچنین خطر افسردگی، اضطراب و اختلال‌های مصرف مواد را افزایش می‌دهد (Hides, et al., 2019).

با توجه به این که پژوهش‌های اندکی پیرامون نقش رابطه متغیرهای حاضر در دانش‌آموزان وجود دارد؛ محقق بر آن شد که رابطه هوش هیجانی با انگیزه تحصیلی را با نقش میانجی سلامت روانی دانش‌آموزان مقطع پیش‌دانشگاهی گچساران مورد بررسی قرار دهد. از سویی دیگر، امروزه علی‌رغم ایجاد تغییرات عمیق فرهنگی و تغییر در شیوه‌های زندگی، بسیاری از نوجوانان در رویارویی با مسائل زندگی فاقد توانایی‌های لازم و اساسی هستند و همین امر آنان را در مواجهه با مسائل و مشکلات زندگی روزمره و مقتضیات آن آسیب‌پذیر نموده است. معمولاً این دسته از دانش‌آموزان از سوی دیگران مورد بی‌مهری، بی‌محبتی و تنبیه قرار می‌گیرند و سلامت روانی پایینی دارند. از این رو در این تحقیق تلاش می‌شود تا ضمن

بررسی رابطه هوش هیجانی با انگیزه پیشرفت تحصیلی دانش آموزان، به این سؤال پاسخ داده شود که آیا سلامت روانی نقش مثبتی در این رابطه دارد؟

روش شناسی پژوهش

با توجه به اینکه در تحقیق حاضر به توصیف شرایط و متغیرهای موردبررسی پرداخته شده است، این تحقیق از نوع توصیفی است. همچنین، به دلیل اینکه تحقیق حاضر به بررسی و تعیین رابطه میان متغیرهای سلامت روانی، هوش هیجانی و انگیزه تحصیلی پرداخته است از نوع همبستگی است. جامعه آماری این تحقیق، شامل کلیه دانش آموزان مقطع پیش‌دانشگاهی گچساران به تعداد ۹۵۸ نفر بودند. حجم نمونه بر اساس فرمول کوکران ۲۷۴ نفر تعیین شد که بر اساس روش نمونه‌گیری تصادفی ساده انتخاب شدند. ابزار جمع‌آوری داده‌ها سه پرسشنامه استاندارد بود.

پرسشنامه انگیزش تحصیلی: این پرسشنامه توسط والراند دارای ۲۸ گویه و در قالب سه بعد انگیزش درونی (جملات ۱-۱۲)، انگیزش بیرونی (جملات ۱۳-۲۴) و بی‌انگیزگی (جملات ۲۵-۲۸) است (Vallerand, et al., 1992). نمره‌گذاری این پرسشنامه در مقیاس پنج‌درجه‌ای لیکرت انجام می‌شود. روایی پرسشنامه با استفاده از نظرات اساتید راهنما و مشاور، خوب ارزیابی و تأیید شده است. سازنده مقیاس میزان همسانی درونی مقیاس را با استفاده از روش آلفای کرونباخ، ۰/۸۸ گزارش کرده است. همچنین، ضریب آلفای کرونباخ سه زیرمقیاس بعد انگیزش درونی، انگیزش بیرونی و بی‌انگیزگی به ترتیب ۰/۹۲ و ۰/۸۹ و ۰/۸۶ گزارش شده است. کاووسیان پایایی این مقیاس را با روش آلفای کرونباخ برای انگیزش درونی ۰/۸۳، انگیزش بیرونی ۰/۷۹ و بی‌انگیزگی ۰/۷۰ به دست آوردند (Kavousian, et al., ۲۰۰۹). در مطالعه حاضر پایایی این پرسشنامه با روش آلفای کرونباخ ۰/۷۶ به دست آمد.

پرسشنامه هوش هیجانی: این پرسشنامه توسط سیریا شرینگ (۱۹۹۶) بر اساس نظریه گلمن (۱۹۹۵) ساخته شد (Mansouri, 2001). فرم اصلی این پرسشنامه ۷۰ سؤال بود اما به دلایل مختلفی از جمله طولانی بودن سؤالها، عدم تطبیق با فرهنگ ایران به ۳۳ سؤال تقلیل یافت. این پرسشنامه دارای پنج مؤلفه خودانگیزی، خودآگاهی، خودکنترلی، همدلی و مهارت‌های اجتماعی است که بر اساس طیف لیکرت پنج گزینه‌ای نمره‌گذاری می‌شود. در مطالعه ناظم و لاجوردی (۲۰۱۸) پایایی این پرسشنامه ۰/۸۳ به دست آمد. در مطالعه حاضر پایایی این پرسشنامه با روش آلفای کرونباخ ۰/۷۴ به دست آمد.

پرسشنامه سلامت روانی: نسخه ۲۸ ماده‌ای پرسشنامه سلامت عمومی توسط گلدبرگ برای تفکیک افراد مبتلا به اختلالات روانی از جمعیت مراجعه کننده به مراکز پزشکی عمومی ساخته شد (Goldberg, & Hillier, 1979). این پرسشنامه چهار مقیاس فرعی تحت عنوان علائم جسمانی، اضطرابی، افسردگی و کارکرد اجتماعی دارد. در بررسی گلدبرگ و ویلیامز ضریب پایایی دو نیمه کردن برای کل پرسشنامه ۰/۹۵ گزارش شده است (Goldberg & Williams, 2000). در ایران پایایی این پرسشنامه را به روش بازآزمایی، دو نیمه کردن و آلفای کرونباخ به ترتیب ۰/۷۰، ۰/۹۳ و ۰/۹۰ گزارش شده است. در مطالعه حاضر پایایی این پرسشنامه با روش آلفای کرونباخ ۰/۷۹ به دست آمد.

جهت تعیین روایی ابزار پژوهش در مطالعه حاضر، از روایی صوری و محتوایی استفاده شد که مورد تأیید استاد راهنما قرار گرفت. برای تأیید پایایی پرسشنامه ابتدا ۳۰ نفر از دانش آموزان مدارس مختلف به شیوه تصادفی ساده انتخاب شدند و پرسشنامه‌ها میان آنها توزیع گردید و پس از جمع‌آوری و تحلیل پرسشنامه‌ها، آلفای کرونباخ آنها به دست آمد. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌های گردآوری شده از روش مدل‌یابی معادلات ساختاری توسط نرم افزار آماری لیزرل استفاده شد.

یافته‌های پژوهش

نتایج حاصل از بررسی توصیفی متغیرهای پژوهش در جدول ۱ ارائه شده است.

جدول ۱. آمار توصیفی متغیرهای تحقیق

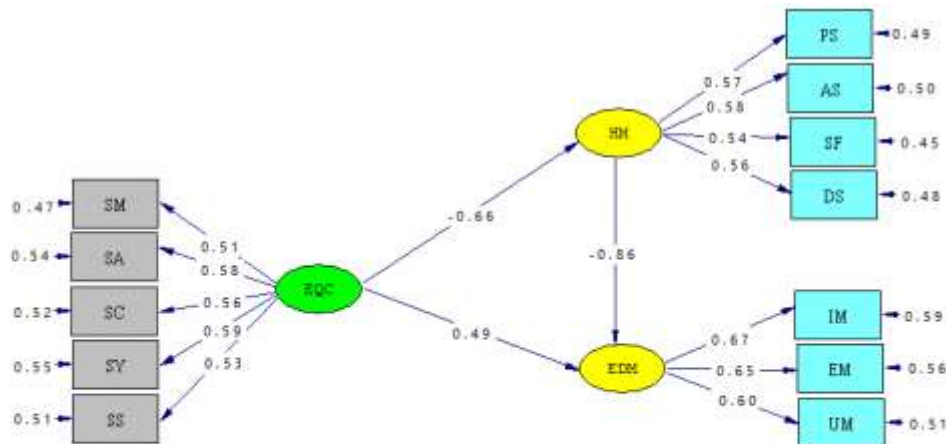
متغیر	میانگین	انحراف معیار	واریانس	چولگی	کشدگی
انگیزه درونی	۳/۵۸	۰/۵۲	۰/۲۷۵	-۰/۱۰۵	-۰/۰۵۶
انگیزه بیرونی	۳/۵۵	۰/۶۰	۰/۳۵۸	-۰/۰۱۱	-۰/۱۹۴
بی‌انگیزگی	۳/۷۸	۰/۶۴	۰/۴۰۵	-۰/۱۵۸	-۰/۰۵۹
انگیزه تحصیلی	۳/۶۰	۰/۴۹	۰/۲۴۲	۰/۰۵۸	-۰/۲۵۵
خود انگیزگی	۳/۸۰	۰/۵۳	۰/۲۸۲	-۰/۲۸۱	۰/۰۰۸
خود آگاهی	۳/۲۲	۰/۵۵	۰/۳۰۱	۰/۱۲۴	۰/۱۶۵
خود کنترلی	۳/۶۱	۰/۶۰	۰/۳۶۶	-۰/۳۳۵	۰/۲۳۹
همدلی	۳/۵۵	۰/۶۲	۰/۳۸۳	۰/۰۴۱	-۰/۳۲۸
مهارت‌های اجتماعی	۳/۶۵	۰/۶۷	۰/۴۴۴	۰/۱۰۸	-۰/۴۱۷
هوش هیجانی	۳/۵۷	۰/۴۴	۰/۱۹۵	۰/۱۱۹	-۰/۳۶۵
علائم جسمانی	۳/۵۴	۰/۶۲	۰/۳۸۴	-۰/۱۰۱	-۰/۴۱۰
علائم اضطرابی	۳/۷۹	۰/۵۰	۰/۲۴۶	-۰/۱۷۴	-۰/۰۶۶
کارکرد اجتماعی	۳/۰۸	۰/۶۶	۰/۴۳۹	۰/۱۷۴	۰/۳۴۶
علائم افسردگی	۳/۶۴	۰/۵۷	۰/۳۲۶	-۰/۵۳۴	۰/۷۸۸
سلامت روانی	۳/۵۴	۰/۴۴	۰/۱۹۳	۰/۰۳۹	-۰/۲۱۳

جدول ۱ نشان می‌دهد میانگین تمامی مؤلفه‌ها بالاتر از عدد ۳ است و از آنجایی که در طیف ۵ گزینه‌ای که انتخاب شده میانگین بالاتر از ۳ نشان‌دهنده موافق بودن وضعیت آن متغیر در جامعه آماری فوق است. از این رو این عامل نشان‌دهنده موافق بودن پاسخ‌دهندگان با این مؤلفه است.

همچنین بر اساس داده‌های جدول ۱، شاخص‌های کجی و کشیدگی متغیرهای تحقیق نشان‌دهنده دامنه چولگی (۳- و ۳) و کشیدگی (۵- و ۵) قابل قبول است. بنابراین توزیع نرمال است و مجاز به استفاده از آمار پارامتریک هستیم.

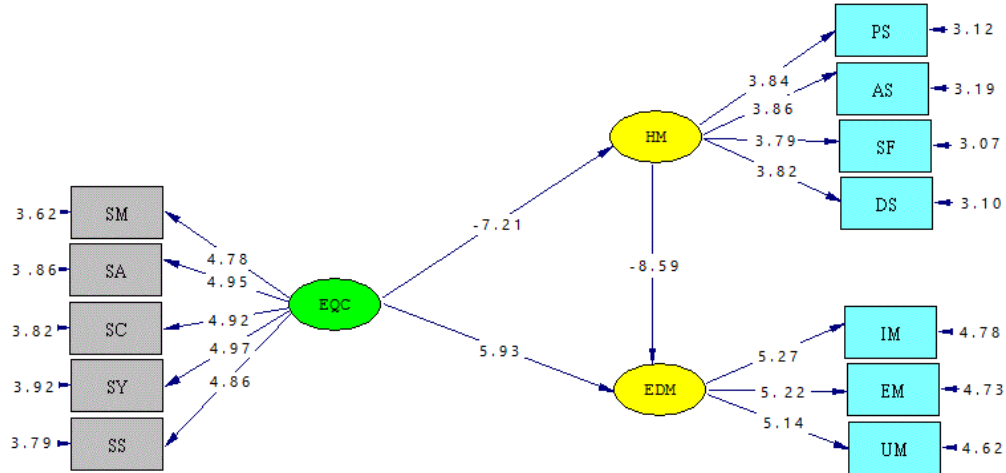
فرضیه پژوهش: سلامت روانی در رابطه بین هوش هیجانی با انگیزه تحصیلی دانش آموزان مقطع پیش‌دانشگاهی گچساران نقش میانجی دارد.

مدل معادلات ساختاری نهایی برای سنجش نقش میانجی سلامت روانی در رابطه بین هوش هیجانی با انگیزه تحصیلی مقطع پیش‌دانشگاهی گچساران استفاده شده است. مدل فرضیه تحقیق در نمودارهای ۱ و ۲ ارائه شده است. این مدل با اقتباس از برونداد نرم‌افزار لیزرل ترسیم شده است.

$\chi^2=681.91$, $df=334$, $P\text{-value}=0.00000$, $RMSEA=0.039$

نمودار ۱. نتایج تأیید مدل معادلات ساختاری فرضیه تحقیق

Chi-Square= 681.91, df=334, P-value=0.00000, RMSEA=0.039

نمودار ۲. آماره **t-value** نتایج تأیید مدل معادلات ساختاری فرضیه تحقیق

از آنجا که شاخص ریشه میانگین مجذورات تقریب برابر ۰/۰۳۹ است، مدل از برازندگی خوبی برخوردار است. سایر شاخص‌های نیکوئی برازش نیز در بازه مورد قبول قرار گرفته‌اند که در جدول ۲ آمده است.

جدول ۲. شاخص‌های نیکوئی برازش مدل ساختاری فرضیه تحقیق

IFI	NNFI	NFI	AGFI	GFI	RMSEA	شاخص برازندگی
۰-۱	>۰/۹	>۰/۹	>۰/۹	>۰/۹	<۰/۱	مقادیر قابل قبول
۰/۹۴	۰/۹۷	۰/۹۶	۰/۹۸	۰/۹۳	۰/۰۳۹	مقادیر محاسبه شده

به منظور بررسی اثر میانجی سلامت روانی در فرضیه مورد بحث، بایستی اثر مستقیم دو سازه را با اثر غیرمستقیم در حالت دخیل ساختن متغیر میانجی مورد بررسی قرار داد تا در

صورت افزایش اثر بتوان اثر میانجی را قابل قبول دانست. در فرضیه حاضر اثر برابر ۰/۴۹ است. اثر غیرمستقیم در صورت وجود متغیر میانجی ۰/۵۶۷ است. با توجه به کمتر بودن اثر مسیر مستقیم از مسیر غیرمستقیم بنابراین وجود متغیر میانجی تأثیر را افزایش می دهد و نقش میانجی در فرضیه حاضر مورد تأیید واقع می شود.

بحث و نتیجه گیری

مطالعه حاضر با هدف بررسی نقش میانجی سلامت روانی در رابطه میان هوش هیجانی و انگیزه تحصیلی دانش آموزان مقطع پیش دانشگاهی گچساران انجام شد. یافته های این مطالعه نشان داد اثر مستقیم هوش هیجانی بر انگیزه تحصیلی ۰/۴۹ و معنادار است. این یافته همسو با مطالعه لقمان پورزرینی و همکاران (۲۰۲۰) و پکران و همکاران (۲۰۱۱) بود که نشان دادند بین هوش هیجانی و انگیزش پیشرفت تحصیلی رابطه متقابل وجود دارد. این یافته همچنین در راستای مطالعه محمدی مولود و زوار (۲۰۲۰) بود مبنی بر اینکه بین هوش هیجانی و پیشرفت تحصیلی رابطه وجود دارد. در تبیین این یافته می توان اشاره کرد هوش هیجانی می تواند زمینه ای مناسب برای ساختن محیطی مطلوب برای یادگیری و برقراری ارتباط مؤثر باشد، تا به وسیله آن افراد آزادانه نیازها و انتظارات خود را برای کسب حمایت از سوی دیگران ابراز کنند. اصولاً هوش هیجانی در ارتباطات تجلی می یابد. توانش های هیجانی در تشخیص پاسخ های هیجانی مناسب هنگام مواجهه با رویدادهای روزمره تحصیلی، در ایجاد نگرش مثبت درباره وقایع و مسائل تحصیلی نقش مؤثری دارند. بنابراین، افرادی که توانایی تشخیص، کنترل، برنامه ریزی و استفاده از توانش ها را دارند از حمایت احتمالی، احساس رضایت مندی، سلامت روانی و پیشرفت تحصیلی بهتری برخوردار خواهند شد. دانش آموزانی که دارای هوش هیجانی بالایی هستند، توانایی بیشتری جهت درک خواسته های دیگران دارند و به خوبی می توانند فشار همسالان را دریابند. با اکتساب این مهارت ها تغییرات چشمگیری در شاخص های فردی و بین فردی دانش آموزان ایجاد می شود، به نحوی که آن ها به ادراکی

واقع‌بینانه نسبت به خود و جهان پیرامون دست می‌یابند و در کنترل احساسات و رفتارها توانمند می‌شوند. همچنین در برقراری روابط مؤثر و عمیق و صادقانه با دیگران توفیق بیشتری می‌یابند و در نهایت به احساس خودکارآمدی و افزایش انگیزه تحصیلی نیز می‌انجامد. به نظر می‌رسد، دانش‌آموزانی که از هوش هیجانی بالایی برخوردارند، از رفتارهای اجتماعی مثبت نیز برخوردارند؛ در نتیجه احتمال موفقیت تحصیلی آن‌ها بیشتر است.

یافته‌های این مطالعه همچنین نشان داد اثر سلامت روان بر انگیزه تحصیلی $0/86-$ و معنادار است. این یافته در راستای مطالعه میرکمالی و همکاران (۲۰۱۵) بود مبنی بر اینکه سلامت روان بر انگیزش پیشرفت تحصیلی مؤثر است. در همین راستا و در مطالعات مشابهی عظیم پور و همکاران (۲۰۲۰) نشان دادند عملکرد تحصیلی با بهزیستی روان‌شناختی رابطه مثبت و با افسردگی و اضطراب اجتماعی رابطه منفی دارد. همچنین، پالی و اذعانی (۲۰۲۰) نشان دادند بین شادکامی و انگیزش تحصیلی رابطه وجود دارد. این دو مطالعه نیز یافته‌های مطالعه حاضر را قوت می‌بخشند. در تبیین این یافته لازم به ذکر است دانش‌آموزانی که از سلامت روانی درست و پایداری برخوردار نیستند هنگام انجام تکالیف مدرسه تمرکز لازم را ندارند. درمقابل، برخورداری از سلامت روان، اشتیاق تحصیلی و میل به فراگیری را افزایش می‌دهد که می‌تواند بیانگر افزایش انگیزه تحصیلی دانش‌آموزان باشد.

یافته‌های این مطالعه همچنین نشان داد اثر هوش هیجانی بر سلامت روان $0/66-$ است. این یافته همسو با مطالعه سانگور و کاهرامان (۲۰۱۱)، گراس (۲۰۱۵)، گراس و جزایری (۲۰۱۴) و هایدز و همکاران (۲۰۱۹) بود که بر نقش هیجان و تنظیم آن در بروز اختلالات روانی تأکید کردند. در تبیین این یافته شایان‌ذکر است افرادی که در تنظیم هیجان‌های خود عملکرد خوبی دارند از حمایت اجتماعی و احساس رضایتمندی بیشتری برخوردار می‌شوند و این حمایت می‌تواند نقش حفاظتی مهمی در برابر افسردگی، اضطراب و دیگر مشکلات روانی ایفا کند. دانش‌آموزان با هوش هیجانی بیشتر، دید مثبت‌تری نسبت زندگی داشته، نسبت به دیگران خوش‌بین‌تر بوده، رضایت بیشتری دارند و نمرات کمتری در علائم اختلالات روانی کسب

می‌کنند. احتمالاً دانش‌آموزانی که می‌توانند به احساسات خود توجه کرده، آن‌ها را درک نمایند و حالت‌های خلقی خود را بازسازی کنند، خواهند توانست تأثیر اتفاقات استرس‌زا همچون اضطراب امتحان، اضطراب تحصیلی، اضطراب کنکور و مواردی از این دست را به حداقل رسانده و راحت‌تر با آن مقابله کنند. آن‌هایی که توجه، تمایز و بازسازی اندکی دارند، برای فهم هیجان‌هایشان دچار نشخوارهای ذهنی می‌شوند که این نشخوارها منجر به برانگیختگی طولانی‌مدت فیزیولوژیکی شده و پیامدهای منفی بروز اختلالات روانی را به دنبال خواهد داشت.

در یک جمع‌بندی کلی، مطالعه حاضر نشان داد اثر غیرمستقیم هوش هیجانی بر انگیزه تحصیلی در صورت وجود متغیر میانجی سلامت روانی ۰/۵۶۷ است و با توجه به کمتر بودن اثر مسیر مستقیم از مسیر غیرمستقیم، وجود متغیر میانجی تأثیر را افزایش می‌دهد و نقش میانجی در فرضیه حاضر مورد تأیید واقع می‌شود. در نتیجه، سلامت روانی در رابطه بین هوش هیجانی با انگیزه تحصیلی دانش‌آموزان مقطع پیش‌دانشگاهی گچساران نقش میانجی دارد. نتایج تحقیق حاضر بر اهمیت ایجاد و افزایش انگیزه تحصیلی دانش‌آموزان تأکید دارد و نظام آموزشی می‌تواند با بهره‌گیری از پتانسیل‌های موجود و شکوفا نمودن ابعاد هوش هیجانی و سلامت روانی دانش‌آموزان، آن‌ها را در مسیر بهبود وضعیت تحصیلی و عملکرد تحصیلی‌شان یاری رساند.

Reference

- Amiri, A. (2019). The role of school atmosphere and emotional intelligence in entrepreneurial self-efficacy Female students of conservatories in Mashhad. *Journal of Management and Educational Perspective*, 1(2),: 15-35. (In Persian)
- Azimpour, A., Shameli, L., Karimzadegan, Z., & Emadi, Z. (2020). Predicting the Educational Performance of Freshman University Students According to Intelligence, Identity Styles, Dimensions of Mental Health and Gender. *Education Strategies in Medical Sciences*, 13(2), 104-116. (In Persian)
- Fernandez, R., Salamonson, Y., & Griffiths, R. (2012). Emotional intelligence as a predictor of academic performance in first- year accelerated graduate entry nursing students. *Journal of clinical nursing*, 21(23-24), 3485-3492.
- Gelaye, B., Tadesse, M. G., Lohsoonthorn, V., Lertmeharit, S., Pensuksan, W. C., Sanchez, S. E., ... & Williams, M. A. (2015). Psychometric properties and factor structure of the General Health Questionnaire as a screening tool for anxiety and depressive symptoms in a multinational study of young adults. *Journal of affective disorders*, 187, 197-202.
- Goh, E., & Kim, H. J. (2021). Emotional intelligence as a predictor of academic performance in hospitality higher education. *Journal of Hospitality & Tourism Education*, 33(2), 140-146.
- Goldberg, D. P., & Hillier, V. F. (1979). A scaled version of the General Health Questionnaire. *Psychological medicine*, 9(1), 139-145.
- Goldberg, D., & Williams, P. (2000). General health questionnaire (GHQ). Swindon, Wiltshire, UK: nferNelson.
- Goleman, D. (1995). *Emotional intelligence*. Translated by Gholam Hosein Khangahi. Tehran: Nasl-e-Noandigh. (In Persian).
- Gross, J. J. (2015). Emotion regulation: Current status and future prospects. *Psychological inquiry*, 26(1), 1-26.
- Gross, J. J., & Jazaieri, H. (2014). Emotion, emotion regulation, and psychopathology: An affective science perspective. *Clinical psychological science*, 2(4), 387-401.
- Hides, L., Dingle, G., Quinn, C., Stoyanov, S. R., Zelenko, O., Tjondronegoro, D., ... & Kavanagh, D. J. (2019). Efficacy and

- outcomes of a music-based emotion regulation mobile app in distressed young people: randomized controlled trial. *JMIR mHealth and uHealth*, 7(1), e11482.
- Hosseini Mardi, A. A., & Hosseini Mardi, Z. (2015). Prediction of academic achievement based on emotional intelligence and achievement motivation among students of Islamic Azad University of Roudehen branch in 2013, *Pajouhan Scientific Journal*, 13(3), 15-22. (In Persian)
- Kavousian, J., Kadivar, P., Shahraray, M., Sheikhi Finin, A. A., & Farzad, V. (2009). Standardization of Walrand Academic Motivation Scale. *Journal of Educational Sciences*, 22(4), 130-103. (In Persian).
- Kordloo, A., Behrangi, M. (2020). The effect of intellectual scaffolding on educational management in the application of new educational technologies on academic motivation and academic achievement in science courses for female students in the fifth grade of elementary school. *Management and Educational Perspective*, 2(1), 19-33. (In Persian)
- LoghmanpourZarini, R., nabipour afrouzi, H., Hayati, A. (2020). Investigating the Interaction of Emotional Intelligence, Spiritual Intelligence, and Educational Achievement Motivation in Students in Technical and Vocational University (A Comparative Study between Male and Female Students) Rasoul Loghmanpour Zarini*. *Karafan Quarterly Scientific Journal*, 16(46), 275-288. (In Persian)
- MacCann, C., Jiang, Y., Brown, L. E., Double, K. S., Bucich, M., & Minbashian, A. (2020). Emotional intelligence predicts academic performance: A meta-analysis. *Psychological Bulletin*, 146(2), 150.
- Mansouri, B. (2001). *Standardization of cyber or sharing emotional intelligence test for M.A students of state universities In Tehran*. Tehran: Allameh Tabatabaee University. (In Persian)
- Mirkamali, S. M., Khabare, K., Mazari, E., & Farhadi Amjad, F. (2015). The Role of Mental Health on Academic Performance of University Students; with the Meditation of Academic Achievement Motivation. *Knowledge & Research in Applied Psychology*, 16(60), 101-109. (In Persian)

- Mohammadi ahmad abadi, N., Fallahzadeh, T. (2021). The effect Between Emotional Intelligence and Communicational Skills with Tension Management Strategies in Educational Managers. *Management and Educational Perspective*, 2(4), 55-81. (In Persian)
- Mohammadi Molod, S., Zavvar, T. (2020). The relationship between emotional intelligence and academic achievement: a meta-analysis study. *Journal of Educational Scinces*, 27(1), 161-182. (In Persian)
- Mousavi, S. Gh., Mousavi, S. H., & Hajian, A. (2015). *Who has mental health?* Isfahan: Isfahan University of Medical Sciences. (In Persian).
- Nazem, F., Lajevadi, A. (2018). A structural model for organizational justice in oil industry based on managers' emotional intelligence and knowledge management. *Journal of Research on Management of Teaching in Marine Sciences*, 4(4), 78-91. (In Persian)
- Pali, S., Ezani, L. (2020). The mediating role of jubilation and academic motivation in the relationship between learning self-direction and social acceptance in female elementary school students in Tonekabon. *Management and Educational Perspective*, 2(2), 39-58. (In Persian)
- Pekrun, R., Goetz, T., Frenzel, A. C., Barchfeld, P., & Perry, R. P. (2011). Measuring emotions in students' learning and performance: The Achievement Emotions Questionnaire (AEQ). *Contemporary educational psychology*, 36(1), 36-48.
- Rosenstein, A., & Stark, D. (2015). Emotional Intelligence: a critical tool to understand and improve behaviors that impact patient care. *Journal of Psychology and Clinical Psychiatry*, 2(1), 1-4.
- Seif, A. (2019). *Modern Educational Psychology: Learning and Teaching Psychology*. 19th Edition. Tehran: Doran Publications. (In Persian)
- Shahavand, F. (2020). Metacognitive beliefs and mental health in female teachers. *Journal of New Advances in Psychology, Training and Education*, 3(27). 85-94. (In Persian)
- Sungur, S., & Kahraman, N. (2011). The contribution of motivational beliefs to students' metacognitive strategy use. *Egitim ve Bilim*, 36(160), 3.

- Talebi Khansari, L. (2020). Relationship between classroom management practices and communication skills with academic achievement motivation of primary school students in Chabaksar. *Management and Educational Perspective*, 2(3), 113-131. (In Persian)
- Vallerand, R. J., Pelletier, L. G., Blais, M. R., Briere, N. M., Senecal, C., & Vallieres, E. F. (1992). The Academic Motivation Scale: A measure of intrinsic, extrinsic, and amotivation in education. *Educational and psychological measurement*, 52(4), 1003-1017.